

Bátnedikšu boarrásiidda

Go boarásmuvvat, mii dárbbášit dávjá earenoamážit ángiruššat sealluhan dihtii buorre njálbme- ja bátnedearvvašvuoda.

Vuoigatvuohta nuvttá bátnedikšui

Láhka bátnedearvvašvuoda bálvalusa hárrái addá dutnje vuoigatvuođa oažžut nuvttá bátnedivššu Almmolaš bátnedearvvašvuoda bálvalusas, juos orut institušuvnnas dahje leat ruovttubuožalmasvuoda divššu fuolaheamis oktii vahkus. Dát vuoigatvuohta gusto, juos don leat orron institušuvnnas uhcimustá golbma manjimus mánu dahje guhkibut. Válddes oktavuoda lagamus almmolaš bátnedivššohagain vai oaččut eambo dieđuid.

Njálmmi buhtisindoallan

Buorre njálbme- ja bátnedearvvašvuoha lea sávahahtti nu guhká go vejolaš, ja buriin divššuin bistet bánít geažos eallima. Du vierut biebmodoalu, báníid buhtisteami ja fluora geavaheami dáfus leat deatálaččat buorre bátnedearvvašvuoda bisuheapmái. Buohkat geain leat sin iežaset bánít, dárbbášit báníid geallat fluorbátnegeallasiin idđedis ja eahkedis; millosepmosit iddaččaid manjá ja beaivvi manjimus boradeami manjá. Geala fal vuogádatlaččat ja váruhaste ahte buot bátnegaskkat ja -duogábealit maid buhtásmuvvet. Dása sáhttet bátneárpu, bátnesolonat dahje bátnegaskagusta leat buorit veahkkeneavvut. Muite njuočkama maid geallat. Juos dus lea protesa (goanstabánit), buot dahje muhtin eamibániid sajis, galggat dan váldit eret njálmmis juohke eahkeda. Protesa galgá ráidnet oktii beaivái, vai eastá infekšuvnnaid bakterain ja guobbariin, heivvolaš bátnegusttain (protesagusttain) ja sáippuin (zalo). Bátnegealas sisdoallá dávjá geallanávdnasiid, mat áiggi vuollai sáhttet váddudit protesaid ráinnasin doallama. Du bátnedearvvašvuoha mearrida, dárbbášatgo eará lágan fluora ja/dahje eará lágan veahkkeneavvuid vel lassin. Háleš fal bátnedoaktáriinnát/bátnedivššáriinnát das, mo sáhtát doallat báníid buhtisin ja makkár fluorlasáhusaid dárbbášat.

Biebmodoallu

Snoahpun ja sohkár- ja suvrajuhkamušaid juhkan borademiid gaskkas lea dá bálvalussivva go bánít ráigánit. Lea buoret 4–5 geardde veaháš borastit go hárv ja olu. Borramušvierut mat leat buorit dearvvašvuhtii, bisuhit maiddái buoremusat bátnedearvvašvuoda. Čáhci lea buoremus juhkamuš.

Dálkasat ja dávddat

Lea hui deatálaš, ahte dieđihat dálkasiid geavaheamis ovdalگو bátnedikšu álggahuvvo. Dát guoská earenoamážit varranjárdandálkasiidda. Mánngga dálkasis lea dakkár liigeváikkuhus, ahte njálbmi goiká. Juos dus goiká njálbmi, de seadát iskkahit báníid bátnedoaktárii/bátnedivššárii dávjjibut go muđui, dannego njálbmegoikan lasiha báníid ráigánanvára, oainnat čolga suodjala báníid bátnemieskama vuostá. Leat fidnemis mánnga sohkárkeahates molssaeavttu, juos dárbbášat juhkat dahje njammat čottanjálgáid borademiid gaskkas. Ovdal buot lágan váibmočuohpademiid ja suonjardivššuid lea ávccát dárbbášlaš, ahte iskkahat báníid ollásii. Lea čielga oktavuoha duhpáha geavaheami ja iešguđetlágan njálbmeguovdnjedávddaid gaskkas. Jeara bátnedoaktáriistát/bátnedivššáriistát veahki, juos háliidat heaitit duhpáhastimis. Juos dálkasiid geavahat, de sáhtát leat earenoamáš hearke bátne- ja algnadávdadaide. Muitalastte álo bátnedoaktárasat/bátnedivššárasat buot dálkkasgeavaheamis ja bivddes rávvet.